

Betlehem... Mennyből az angyal itt jött le a pásztorokhoz. Jeruzsálemtől mindössze 9 kilométernyire fekszik ez az idillikus városka, ahol beteljesedett Mikeás próféta jóvendölése: «De te efratai Bethlehem, jóllehet kicsiny város vagy a Júdának ezrei között, mégis tebelőled származik nekem, ki uralkodó legyen Izraelben». Már az ószövetségnek is nevezetes helye volt, hiszen itt született Jézus nemzetségi őse, a Kard és Dal felkent királya: Dávid. A születési barlang felett még áll a gyönyörű, oszlop-soros Bazilika, amelyet Nagy Konstatin emeltetett a 4. század elején. Ez a világ legrégibb, még használatban lévő katolikus temploma. Kr. u. 382-ben itt, Betlehemben készült a *Vulgata*, Szent Jeromos latinnyelvű bibliafordítása, Damazus pápa felszólítására, amelyet majdnem 1200 év múlva, a tridenti zsinat 1546. április 8-án, a katolikus Egyház hivatalos, az eredetivel egyenrangú biblia-szövegének jelentett ki. Micsoda távlatok, milyen évszázados mérföldkövek jelzik az Egyház történetét!... Milyen törpévé, efemerré zsugorodnak össze a véges emberi kísérletezések, a kösziklára épült Anyaszentegyház ledöntésére!

... Ott álltam a barlangban, amelyet a sok olajmécses, mint megannyi szentjánosbogárka világít meg, derengő, meleg fényvel, karácsonyfahangulattal... Elöttem a csupasz földbe ezüst csillag verve... Rajta a szívet remegtető, térdrehullatókörírás: «Hic, de Virgine Maria Jesus Christus natus est». *Itt született*... Innen indult el egy 33 éves, világtörténelmi Élet, életek Élete, királyok Királya: Rex Christus, Aki velünk marad az idők végezetéig! *Nobiscum sum omnibus diebus!*

S a láthatatlan Szentföld csillagözönlő, örökké tartó karácsonyét varázsol ide, amelyben egyre hangzik a Gloria és Pax felejthetetlen, s megvalósíthatatlan angyali szózata: «Dicőség mennyekben Istennek, Békesség a földön a jóakarátú embereknek!»

A betlehemi csillag ma már csak a lelkekben ragyog, de talán a hitetlen Tamásokat is meglepte, hogy a Halley-féle üstökös, amely az első világháború előtt tűnt fel újra az égen — s az üstökösöt a néphit mindig is nagy események égi heraldjának tekintette! —, a csillagászok pontos számításai szerint a betlehemi szent éjszakán tündökölt először a Föld felett.

S a barlangtemplomban, a jászolos istálló helyén, ahol a kegyelet virágai sohasem hervadnak el s ezeket azután kedves kis szentképek köré préselve adják emlékül, az örök Városra gondoltam, arra a helyre, ahol Szent Péter sírba téve és Rómának dobog szíve...

Urbi et orbi innen hangzottak el a világ hatalmasaihoz, ennek a századnak a legbölcsebb szavai, XI. Pius «Quadragesimo Anno» kezdetű enciklikájának emelkedett szellemű igazságaiban, messzeragyogó útmutatással, korunk szociális bajainak az Evangélium szellemében és XIII. Leó «Rerum Novarum» kezdetű, hatalmas és korszakalkotó körlevelének szellemében való, egyedül helyes és egyedül maradandóan lehetséges orvoslására.

Milyen csodálatos, hogy ennek a kis betlehemi barlangnak a gyenge falai tartják a Szent Péter-templom világszép kupoláját, amely alatt Michelangelo halhatatlanul élő márványkölteménye, a Pietá örökíti meg a legfájdalmasabb percet: amidőn a keresztről levett Üdvözítőt a Fájdalmas Anya térdeire ravatalozzák!...

(A húsvéti szenthelyek leírását a szerző lapunk húsvéti számában fogja folytatni.)

Néhány szó a lelki ponyváról.

(Hozzászólás.)

Örömmel olvastam a Fehér Barát legutóbbi számában P. Ágoston értekezését, amelyben a lelki ponyvairodalom sajnálatos jelenségével foglalkozik. Meg kell köszönnünk ezt a cikket, amely bátran felszínre hozza ezt a régen vajúdó kényes kérdést, amelyhez eddig senki sem mert hozzányúlni. De egyben sajnálattal tudomásul kell vennünk azt is, hogy beszélni kell a lelki ponyváról. Visszasan hangzik a szó: lelki ponyva. Szinte elképzelhetetlen, hogy a lelki élet sem maradt ment ettől a szomorú jelenségtől. És mégis így van. A nap-nap után felburjánzó, nagy reklámokkal beharangozott élelmes kiadók üzleti vállalkozásait támogató könyvek tömege minden, csak nem aszketika, misztika vagy léleknevelés. Üzlet, és annál szomorúbb, mert a lélek vásárárt jelenti. Ezek a lelki kufárok nem tekintenek mást, mint a saját üzleti érdekeiket, s ezért képesek vásárra vinni az ember legszentebb érzéseit, a lélek irányítását.

Lelki irodalmunk tele van émelygős, érzelmes írásokkal. Csupa tákolmány, melyeknek íróit nem ártana néha deresre húzni, miközben elmeszüleményeik egy-egy mondatával szórakoztatná őket a deres derék gazdája.

Csodálkozunk, hogy katolikus értelmiségünk, aki az iskola padjaiból kikerülve, többé nem találkozik rendszeresen a katoli-

cizmus tételes tanításaival, tanácstalanul áll a hit és erkölcs egy s más szögesen fontos problémájával szemben. Csodálkozunk, hogy népünk nem jut tovább a katekizmusból emlékezetében maradt csökevényeknél, de arra nem gondol senki, hogy mi ennek az egyetlen oka. Pedig nem nehéz rájönni. A lelki ponyvairodalom.

Sajnos, egy-két becsülendő törekvésen kívül semmi sem történt az irányban, hogy a katolikus tömegek felkészültségükhöz alkalmazott népszerű dogmatikát vagy erkölcs-tant kapjanak és olvashassanak. Sok értékes tollú katolikus író és tudós könyvét láttam intelligens kezekben, de csak ott, ahol a szellemi és lelki műveltség olyan fokon állott, hogy élvezni tudta ezeket az írásokat. De mi lesz azokkal, akik nem érték el ezt a színvonalat? Ezeknek csak az érzelmes, émelygő tucatáru marad? Pedig milyen szívesen olvasna közönségünk egy komoly, minden vonatkozásban markáns katolikus lelki könyvet, amely feleletet tudna adni kérdéseire, problémáira. A lelki ponyva művelői elfeledték, hogy a katolicizmus nem állott meg, hanem tovább megy az élettől és hogy a mai katolikus ember lelkét nem elégíti ki néhány ájtatos mese, pár kiagyalt kulisszaizú példa, egy-két pózoló eszmefuttatás. Nem veszi észre, hogy komoly problémák feszítik az emberi lelket és ezeket nem lehet elintézni avas megoldásokkal, érzélgős simogatással, ezerszer hallott sablónos fejtegetésekkel, melyekhez olyan makacsul ragaszkodik a lelki ponyva illusztris szerzője.

Kérdem, miért kell elkallódnia annyi jó-tollú embernek? Azért, hogy hetivásárt csináljunk a lelki könyvekkel is? Azért, hogy néhány megúnt, sokszor hallott hang négy-szer-öttször elmondhassa ugyanazt, ami különben is elég üres szalmacséplés? Mert azt hiszem, nem egyedül én kétlem, hogy lehetséges évente öt-hat könyvet piacradobni anélkül, hogy ne legyen törés a könyvek értékében.

Egy komoly regényíró évek előkészülete után mer kijönni egy könyvvel. Már pedig mégis csak könnyebb egy regényt megírni, mint lelket feszítő problémák, elvont gondolatok tömegét élvezetesen, de emellett komolyan és értékesen előadni. Nem tudok elképzelni olyan rutint, amely erre kapásból képes legyen. Már pedig, ha könyvek tömegével próbálkozik valaki, akkor ilyen rutinnal kellene rendelkeznie.

Nagyra becsülendő minden törekvés, amely komolyat és értékeset akar nyújtani. De félok, hogy minden törekvés mellett a könnyű fajsúlyú dolgok fognak befutni, ha az illetékesek nem figyelnek fel végre erre

a szomorú jelenségre és nem tesznek meg mindent a lelki ponyvairodalom letörésére.

Azt sem szabad elfelednünk, hogy nemcsak a papság, sőt elsősorban nem a papság részére volna szükség komoly lelki könyvekre. A hívek részére kell legelőször komoly értékű lelki könyveket írni.

Istennek hála, sok és tiszteletreméltó törekvést láthatunk. Komoly egyéniségek és jó-tollú írók igyekeznek a katolikus tömegek segítségére sietni, akár saját könyvekkel, akár külföldi írók átültetésével. De mindez meddő vállalkozás lesz, ha a jövőben is szabadon garázdálkodhat a lelki ponyva és az emberek nagy tömegének kezébe csak ezek a könyvek juthatnak, minthogy jóval olcsóbban kerülnek piacra, mint a komoly értékek.

Gondoskodni kell tehát arról, hogy elfogadható áron is komoly értékekhez juthasson a katolikus olvasóközönség tábora. Meg kell mutatnunk, hogy mit tudunk. Alkalmat kell adni minden komoly tehetségnek az érvényesülésre és nem szabad agyonhallgatni értékek szárnypróbálgatásait sem. Ez már lelkiismeretlenség is. Pedig, sajnos, ezzel is találkozunk itt-ott. Nem mondom, nehéz, de nem megoldhatatlan feladat. Hiszszük, hogy az illetékesek ennek is megtalálják a módját. Bojkottáljuk a ponyvát, s neveljük a katolikus tömegeket komoly könyvekkel az igazi, markáns katolicizmusra, amely nem tűr megalkuvást és maradéktalanul szolgálja Krisztus és az Egyház örök, de mindig újszerű tanításait. *Sédy Rezső.*

Glosszák három Kodály-darabhoz.

Ave Maria! Vajjon szavakba lehet-e foglalni ezt a zenét? Mely egyetlen misztikus elragadtatás! Túl minden pusztán emberi művészetten! Talán nem is zene már. Valami extatikus imádság. Melyben az értekek elvesztik jelentőségüket s fehéren s boldogan omlanak a Boldogasszony csillagtrónusa elé...

A bariton éneklő az angyali köszöntés gyönyörű szavait, csaknem recitativo, alig pár hang felhasználásával, mint a gregorián korális. Hallatlan, hogy pár hanggal így meg tud bűvölni Kodály! Félelmesen nagy művész! Végtelen egyszerűség árad kottáiból, mint valami erőszakkal lefojtott belső tüzek láthatatlan s feltartóztathatatlan sugárzása! Melyek elpusztítanak mindent, ha kirobbanhatnának. De egy fölényes értelem és erő fékezi és rendezi őket, szinte hideg